

within the framework of the interaction of certain social groups, which in the system of shadow institutions differ in the position, motivation of economic behavior of subjects in some significant situations [3].

Based on the cybernetic concept, the shadow economy is considered as a self-regulating and controlled system [4]. Based on this approach, a complex of effective economic and mathematical models of management and forecasting of the shadow economy, patterns of its development vectors and options involving its interaction with the official sector is being developed.

From the point of view of legal concepts, the manifestations of the shadow economy are usually considered as a special sphere of deviant (including criminal) behavior [5]. The key attention is paid to the study of a number of socially dangerous formats of economic activity, methods of preventing offenses and ways to combat them using legal means (criminal law and criminological control) [6].

Within the framework of the accounting and statistical approach, as the main criterion that distinguishes shadow economic relations, their unaccountability, that is, the lack of coverage by official statistics, is considered. With such an approach, the definition of the shadow economy is based on the leading goal of the SNA – extremely accurate accounting for all existing areas of economic activity that make a real contribution to ensuring GDP production.

One of the advantages of this approach is the possibility of obtaining a quantitative assessment of the hidden components of productive economic activity on the basis of the established SNA methodology, as well as the possibility of applying the results of calculations during the formation. economic policy and some international comparisons.

Thus, based on the above approaches to the definition of the "shadow economy", it can be defined as a set of all market legal types of production activities that are deliberately hidden from government agencies for one or more reasons: evasion of taxes on income, value added or other taxes; evasion of social security contributions; evading certain legal labor market standards, such as minimum wages, maximum working hours, safety standards, etc., as well as evading certain administrative procedures, such as filling out statistical questionnaires or administrative forms.

Literature

1. Бекжанова Т.К. К вопросу о проблемах статистического изучения теневой экономики Казахстана // Вопросы статистики. – 2012. – №2. – С. 68-71.
2. Richardson C., Pisani M. The Informal and Underground Economy of the South Texas Border. – Austin: University of Texas Press, 2012. – 351 p.
3. Utting P. Social and Solidarity Economy: Beyond the Fringe? – London: Zed Books, 2015. – 384 p.
4. Schneider F. Hand book on the Shadow Economy. – Cheltenham: Edward Elgar Pub, 2011. – 544 p.
5. Экономическая безопасность и проблемы ее обеспечения в Республике Казахстан : монография / Р. О. Бугубаева [и др.]. - Алматы : ССК, 2018. - 218 с.
6. Рахметова М.А. Криминологические аспекты борьбы с экономической преступностью // Вестник КазНУ. – 2013. – №1. – С. 66-71.

Епеш Н.М., Манжанов Б.Д., 2 курс (НАО «КУ им.Ш.Уалиханова»)
Научный руководитель – доктор PhD, и.о. асоц. профессор
Утегенова Ж.С.

ОБ ОПЫТЕ РАЗВИТИЯ ЭКОСИСТЕМЫ СТАРТАПОВ В КОКШЕТАУСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ им. Ш.УАЛИХАНОВА

Стартапы в университетах реализуются в соответствии законам РК: «О Науке», «О коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности», Гражданского кодекса, а также иных нормативных правовых актов РК. Научная деятельность университета также направлена на реализацию Посланий Президента Республики Казахстан Народу Казахстана, Стратегий «Казахстан-2050», Государственной программы развития образования и науки РК на 2020-2025гг., Программы развития территорий Акмолинской области, Программы развития КУ им.Ш.Уалиханова по направлению научной работы и взаимодействию с регионом на 2021-2023годы.

Современные образовательные программы в Республике Казахстан нацелены на развитие у студентов предпринимательских навыков, таким образом казахстанские университеты стараются создать благоприятную среду для появления и развития студенческо-преподавательских стартапов. Кроме того, чтобы сделать университеты местом запуска и дальнейшего продвижения бизнес-идей, запускаются разные проекты.

Обычно университеты специализируются на образовательных программах по технологическому предпринимательству, а самые крупные вузы создают собственные акселераторы. Мы рассматриваем вопрос о внедрении стартап-компаний в структуру университета, которая преследует чисто коммерческие цели (в то время как университет является некоммерческой организацией). Стартап-компания сложно устроена, требует больших ресурсов и финансовых вложений, но несмотря на эти сложности она привлекательна, актуальна и распространена среди университетского сообщества.

НАО «Кокшетауский университет имени Шокана Уалиханова» активно принимает участие в реализации государственной политики развития предпринимательства и формирования предпринимательских навыков молодежи и сотрудников университета, данная миссия реализуется через деятельность Академии StartUp, которая была основана в 2019 году. Авторы бизнес-идей на этапе запуска проекта получают финансовую поддержку от университета на приобретение оборудования, инструментов, сырья, реализуют свои амбициозные планы и, конечно же, улучшат свое материальное положение в виде процентов от прибыли. В 2020 году наш университет взял курс на формирование сложной модели: педагогический хаб и предпринимательский хаб.

В нашем университете проводится ежегодный конкурс «StartUP Project». Всего с 2019 года было проведено 4 конкурса. Для реализации стартапов в стратегии и программе университета развития заложен план выделения денежных средств. Исходя из данного плана были выделены средства, которые мы рассмотрели в следующем рисунке 1:

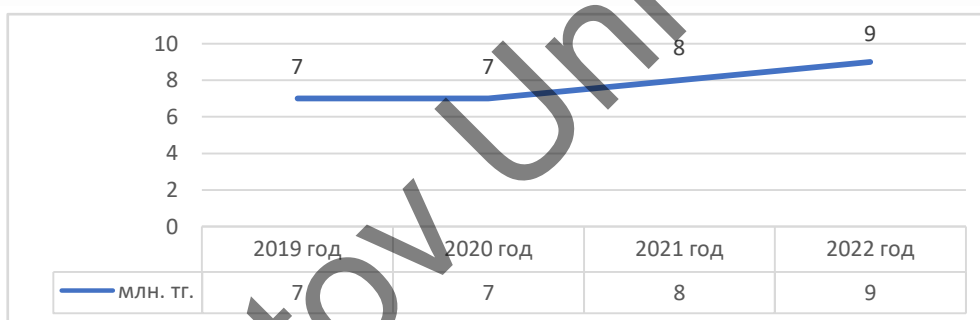

Рисунок 1 - Средства на конкурс «StartUP Project»

В 2021 году при поддержке университета и Международного Технического Парка «Astana Hub» оборудован и запущен Бизнес Инкубатор «Ualikhanov University», который готовит и выпускает молодых бизнесменов, с готовыми бизнес-планами. КУ им.Ш.Уалиханова является первым и единственным университетом по всей стране, который реализует стартап проекты.

Существуют и проблемы реализации, одна из них это осуществление коммерциализации так как наложен мораторий на дочерние организации о запрете открытия филиалов. В связи с этим университет заключает договор о совместной деятельности Стартап и ВУЗ, форма собственности-«Простое Товарищество».

Литература

1. Закон Республики Казахстан от 18 февраля 2011 года № 407-IV «О науке» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 24.11.2022 г.)// https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30938581&show_di=1
2. Закон Республики Казахстан от 31 октября 2015 года № 381-V «О коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности»// <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000381/z150381.htm>
3. Гражданский кодекс Республики Казахстан (Общая часть), 27 декабря 1994 года (с изменениями и дополнениями по состоянию на 24.11.2022 г.)// https://adilet.zan.kz/rus/docs/K940001000_

4. Стратегия "Казахстан-2050": новый политический курс состоявшегося государства Послание Президента Республики Казахстан г. Астана, 14 декабря 2012 года // <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1200002050>

5. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020 - 2025 годы// <https://www.gov.kz/memleket/entities/edu/press/article/details/20392?lang=ru>

6. План развития НАО «Кокшетауского университета им.Ш.Уалиханова» // <https://shokan.edu.kz/ru/about/>

Ержанұлы Р, 3 курс, ГМУ-31(Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., профессор Ержанова С.К.

БАСҚАРУ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ КРЕАТИВТІ МЕНЕДЖМЕНТ

Құзыретті басқару әсерлері басқару объектісінің неғұрлым маңызды сипаттамаларын объективті білу негізінде жүзеге асырылады (оның әлеуметтік жетілу деңгейі, орындаушылардың кәсіби құзыреттілігі, топ ішіндегі әлеуметтік-психологиялық құбылыстар мен процестердің сипаты және т.б.) және зерттеу тобы мүшелерінің қажеттіліктері мен мүдделеріне де, олардың нақты мүмкіндіктері мен қабілеттеріне де сәйкес келеді.

Алайда, басқарылатын ішкі жүйенің оңтайлы жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін басқару субъектісі оның негізгі сипаттамаларын ескеріп қана қоймай, көшбасшыға қажетті қасиеттерге ие болып, көшбасшылықтың ең қолайлы стилін қолдануы керек, сонымен қатар көптеген әлеуметтік-психологиялық мәселелерді тікелей басқарушылық сипатта шешуі керек.

Менеджердің күрделі, динамикалық және көп қырлы қызметінде салыстырмалы түрде тәуелсіз операцияларды бөліп көрсетуге болады, олардың дәйекті орындалуы басқару қызметінің мазмұнын құрайды. Оларға шешім дайындау және қабылдау, шешімнің орындалуын ұйымдастыру, орындалу барысын бақылау, қорытындылау кіреді. Осы басқару операцияларының психологиялық аспектісін, сондай-ақ менеджердің психологиялық құзыреттілігінің ролін және белгілі бір басқару операциясын жүзеге асыруда басқарылатын ішкі жүйенің әлеуметтік-психологиялық сипаттамалары туралы хабардар болу дәрежесін қарастырыңыз.

Зияткерлік өнімді, зияткерлік меншікті, зияткерлік капиталды құруды басқарудың ішкі жүйесінің жұмысындағы шығармашылық менеджменттің мүдделері.

Ұйымдастыру теориясында адами қатынастардың маңыздылығы туралы көптеген тұжырымдар келтірілген, адами қатынастар мектептерінің жұмысы сипатталған. Мұндай тұжырымдар келтірілген:

– "адам – басты назар салушы", ал менеджмент "басқа адамдардың көмегімен жұмысты қамтамасыз ету" ретінде анықталады;

– адамның жұмысы, егер ол қызықты және мағыналы болса, оған ойыннан кем емес рахат әкелуі мүмкін;

– еңбекті ынталандырудың экономикалық формаларының ролі шектеулі, олар жалғыз емес, тіпті әмбебап;

– адамның мінез-құлқы "рахат іздеу және ауырсындан аулақ болу" арқылы анықталады.

Мұндай тұжырымдардың тізімі адамның мінез-құлқының көптеген мотивациялары туралы айтады, бізді адамның шығармашылық әрекетке деген мотивациясы қызықтырады.

Мұның бәрі адамның жеке мақсаты ретінде қабылдаған тиісті мақсатта ғана мүмкін болады. Егер бұл мақсат басқа адамдардың мақсатымен сәйкес келсе, онда адамның шығармашылық қызметі топтардың, ұжымдардың шығармашылығына айналады. Менеджменттің дұрыс мінез-құлқымен шығармашылық қызмет ұйымның мүддесі үшін жүзеге асырылады. Осының арқасында ғана адам мен ұйым арасындағы тиімді және жайлы шешімге қол жеткізуге болады.

Басқару қызметіндегі креативті басқаруға қызығушылықтың артуының себептерінің бірі – ақпараттық технологияларды дамыту. Бұл технологиялар сізге көптеген ақпарат алуға мүмкіндік береді, осы білім ағынынан пайда таба алатын жаңа адамдар қажет.

Шығармашылық қабілеттердің сипаттамаларының бірі – интеллект.

Интеллект – бұл тәжірибе талап етуі мүмкін мидың жұмысы.

Интеллект – бұл адамның сыртқы ортаның талаптары мен жағдайлары өзгерген кезде проблемаларды шешуге арналған күрделі қабілеттері.